

Universitatea „Babeș-Bolyai ” Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Școala Doctorală „Istorie. Civilizație. Cultură”

**Demographics and Society on Bargaului Valley in the
XIXth Century and the beginning of the XXth Century**

PHD THESIS SUMMARY

PhD Thesis Summary:

Conf. univ. dr. habil. Mihai Teodor Nicoară

PhD:

Iulius-Liviu Ușeriu

Cluj- Napoca

2022

Cuprins

Introducere.....	5
Capitolul I. Parohia ortodoxă Rusu Bârgăului (1801-1920).....	29
1.1. <i>Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Rusu Bârgăului (Bórgo Rus) între anii 1801-1920</i>	29
1.2. <i>Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Rusu Bârgăului (1801-1920)</i>	30
1.3. <i>Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Rusu Bârgăului (1834-1910)</i>	39
1.4. <i>Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Rusu Bârgăului (1801-1920)</i>	51
1.5. <i>Evoluția comparată a fenomenelor demografice în parohia ortodoxă Rusu Bârgăului (1801-1920)</i>	69
Capitolul II. Parohia ortodoxă Josenii Bârgăului (1801-1920).....	74
2.1. <i>Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Josenii Bârgăului (Bórgo Joseni) între anii 1801-1920</i>	74
2.2. <i>Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Josenii Bârgăului (1801-1920)</i>	75
2.3. <i>Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Josenii Bârgăului (1801-1920)</i>	85
2.4. <i>Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Josenii Bârgăului (1804-1920)</i>	99
2.5. <i>Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia ortodoxă Josenii Bârgăului (1801-1920)</i>	120
Capitolul III. Parohia ortodoxă Mijlocenii Bârgăului (1801-1920)	124
3.1. <i>Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Mijlocenii Bârgăului (Bórgo Mijloceni) între anii 1801-1920</i>	124
3.2. <i>Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Mijlocenii Bârgăului (1814-1920)</i>	125
3.3. <i>Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Mijlocenii Bârgăului (1802-1920)</i> .	132
3.4. <i>Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Mijlocenii Bârgăului (1801-1920)</i> .	144
3.5. <i>Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia ortodoxă Mijlocenii Bârgăului (1801-1920)</i>	159
Capitolul IV. Parohia ortodoxă Susenii Bârgăului (1811-1920).....	162
4.1. <i>Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Susenii Bârgăului (Bórgo Suseni) între anii 1811-1920</i>	162
4.2. <i>Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Susenii Bârgăului (1815-1920)</i>	163
4.3. <i>Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Susenii Bârgăului (1811-1920)</i>	170
4.4. <i>Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Susenii Bârgăului (1815-1920)</i>	180
4.5. <i>Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia ortodoxă Susenii Bârgăului (1811-1920)</i>	193
Capitolul V. Parohia ortodoxă Prundu Bârgăului (1851-1920)	196

5.1. Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Prundu Bârgăului (Bórgo Prund) între anii 1851-1920	196
5.2. Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Prundu Bârgăului (1851-1920)	197
5.3. Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Prundu Bârgăului (1851-1920)	207
5.4. Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Prundu Bârgăului (1851-1920).....	219
5.5. Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia ortodoxă Prundu Bârgăului (1851-1920)	237
Capitolul VI. Parohia greco-catolică Tiha Bârgăului (1801-1920).....	241
6.1. Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Tiha Bârgăului (Bórgo Tiha) între anii 1812-1920	241
6.2. Dinamica și structura nașterilor în parohiagreco-catolică Tiha Bârgăului (1812-1920)	242
6.3. Dinamica și structura căsătoriilor în parohia greco-catolică Tiha Bârgăului (1821-1920)	251
6.3.1. Studiu de caz. Dispensele de jale.....	263
6.4. Dinamica și structura mortalității în parohia greco-catolică Tiha Bârgăului (1813-1920) ..	277
6.5. Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia greco-catolică Tiha Bârgăului (1811-1920)	291
Capitolul VII. Parohia greco-catolică Mureșenii Bârgăului (1811-1920).....	295
7.1. Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Mureșenii Bârgăului (Bórgo Morșeni) (1811-1920).....	295
7.2. Dinamica și structura nașterilor în parohia greco-catolică Mureșenii Bârgăului (1811-1920)	296
7.3. Dinamica și structura căsătoriilor în parohia greco-catolică Mureșenii Bârgăului (1811-1920).....	304
7.4. Dinamica și structura mortalității în parohia greco-catolică Mureșenii Bârgăului (1811-1920)	316
7.4.1 Studiu de caz. Protocolul Inspețiunei de morți.....	331
7.5. Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia greco-catolică Mureșenii Bârgăului (1811-1920)	333
Capitolul VIII. Parohia ortodoxă Bistrița Bârgăului (1831-1920).....	336
8.1. Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei ortodoxe Bistrița Bârgăului (Bórgo Bistrița) 1831-1920	336
8.2. Dinamica și structura nașterilor în parohia ortodoxă Bistrița Bârgăului (1831-1920).....	337
8.3. Dinamica și structura căsătoriilor în parohia ortodoxă Bistrița Bârgăului (1834-1920).....	344
8.4. Dinamica și structura mortalității în parohia ortodoxă Bistrița Bârgăului (1851-1920)	355
8.5. Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia ortodoxă Bistrița Bârgăului (1831-1920)	372
Capitolul IX. Parohia greco-catolică Bistrița Bârgăului (1811-1920).....	375

<i>9.1. Profilul demografic, confesional și socio-economic al parohiei greco-catolice Bistrița Bârgăului (Bórgo Bistrița) între anii 1811-1920.....</i>	<i>375</i>
<i>9.2. Dinamica și structura nașterilor în parohia greco-catolică Bistrița Bârgăului (1831-1920).....</i>	<i>376</i>
<i>9.3. Dinamica și structura căsătoriilor în parohia greco-catolică Bistrița Bârgăului (1811-1920).....</i>	<i>385</i>
<i>9.4. Dinamica și structura mortalității în parohia greco-catolică Bistrița Bârgăului (1831-1920).....</i>	<i>396</i>
<i>9.5. Evoluția comparată a fenomenelor demografice pentru parohia greco-catolică Bistrița Bârgăului (1831-1920)</i>	<i>409</i>
Concluzii.....	412
Bibliografie.....	421
<i>Lista prescurtărilor</i>	<i>441</i>
<i>Lista tabelelor și a graficelor.....</i>	<i>442</i>

Key words: historical demography, historical anthropology, cultural history, Bargaului Valley, parish registers, birth rate, marriage, death, births outside marriage, border guardians, peasants, local elite, First World War.

The PHD Thesis *Demographics and Society on Bargaului Valley in the XIXth Century and the beginning of the XXth Century* focuses on the local parish communities, individuals, couples, families and what they were motivated by; expected and intimate demographic behaviours (birth, marriage, death), relationships and values of the rural community during the transition to a modernised society in the XIXth and XXs centuries, in the local area of Bargaului Valley. Under the generous cover of the new cultural history, I have chosen to research through systematic and interdisciplinary methods of historical demographics, historical anthropology, microhistory, social, family, sexual and death history elements, all conveying a true insight in the life styles of individuals and traditional rural communities.

Until now, there has not been a thorough research of this scale focusing on Bargaului Valley, but only brief, isolated mentions to various aspects of the developing community and the lives of some local celebrities. Compared to the neighbouring area of Nasaud, there has been very little work published, focusing on the social and political aspects of this area. Although this area has been integrated in the Nasaud military border, and later on in the district Romanian administration, I believe that the communities living in Bargaului Valley had their own identities, which, over the years, furthered away from that of the Nasaud one. The different Bargaun identity is obvious in the names of the villages, geographical axis, the majority of the Orthodox worshippers as opposed to the less Greek-Catholics, the fact that they had their own local administration centre at Prundu Bărgaului, being near the town of Bistrita, the road that crosses the area towards Bucovina, their customs, their specific clothes and so on. All these have shaped this unique community and my thesis will focus on bringing arguments to prove the different identity of the local community living in Bargaului Valley.

The fact that I am researching this community over a long period of time, more than a century, is to highlight some changes, or on the contrary, to emphasise the continuity of some demographic factors. During the time my research focuses on, this community has been subject to a great number of political, social and administrative changes. Being on the border of the Habsburg Empire, from 1783 to 1851, meant that the area was governed in a military style, to

guard the borders, with certain economic, social, religious benefits and constraints, specific to the border areas of Transylvania. During this period of time, on top of the military duties of guarding the borders, the local people took part in the European wars of the Habsburg Empire and also in the revolutionary movement, in 1848 - 1849, which had some local implications. The year 1851 brought the abolishing of the border regiments and during the following years the whole area underwent a territorial administrative transformation. The administrative influences from the Austrian and Austro-Hungarian period led to the creation of the Nasaud District, which lasted between 1861 - 1876, and covered the same area as the one where the border control regiment was previously based. After 1876, the villages on Bargau Valley were territorially included in the Bistrita Nasaud area, Prundu Bargaului circle, until 1918 when the Bistrita Nasaud county was created, as part of the newly unified Romanian country. The six orthodox parishes were part of the Orthodox Deanery of Bargau, which became the Deanery of Bistrita later on, and the three Greek Catholic parishes were part of the Rodnei Deanery, based in Nasaud. During the same period of time, they also had to deal with other pandemic spurts (cholera, chicken pox, diphtheria, Spanish flu), extreme weather conditions (years of drought, rain, and so on), financial and political (attempts to magyarise) crisis. All these changes created some confusion in the local communities from Bargaului Valley, giving them their well known features of this Transylvanian border area.

To give a flavour of and really define the Bargau identity, I started my research by analysing the novel documents stored in archives and stripping the parish registers, using the theoretical foundations of the French demographic history school to obtain quantitative serial analysis. The novel serial data collected from the parish registers was complemented by exploring the notes made by priests outside the official expectations on filling in the registers. Furthermore, to get an in-depth idea of the three great demographic events, I analysed documents found in parish and deanery archives, judicial authorities, political-cultural associations (ASTRA), and personal archives. All the data collected was interpreted and analysed from the historical demography perspective.

Although this research offers a glimpse in the demography of the microregion of Bargau Valley, it also gives an insight in the three demographic events across an extended period of time, from the beginning of the XIXth century to the first decades of the XXth century. My aim was to gain an in-depth insight of the demographics from the second half of the XIXth century,

which has been researched by other transilvanian historical writers, this being the innovation of my research. Due to this, the flow of my writing is occasionally interrupted in portraying the demographic image for some parishes because of the inconsistency in how the information was recorded and stored, the types of registers used, the priests' attitudes towards keeping these records, the preservation of the registers, etc. I came to the conclusion that there were some inconsistencies in keeping demographic records not just before 1830, but also after 1895 and sometimes at the beginning of the XXth century.

My investigation started with an in-depth research of the parish registers of nine rural parishes (six orthodox and three greek-catholics), inhabited by mainly Romanian people, focusing on the three main events: birth, marriage and death, regarded as the most crucial and solemn in the peasants life. The novelty of my research is that I am the first to use the well established techniques of Michel Fleury and Louis Henry to put together a monography focusing on a village in Transylvania. These demographic events were perceived by me as the foundations of my analysis of the changes in dynamics and the evolution in the structure of the population by processing the qualitative and quantitative data from the parish registers. This outlined the history of the rural world, of the humble, the law abiding, the inventoried and organised peasants, taken out of its secular immobility. The careful reading of the sources allowed the image of the people from the bargauan communities to become alive and animated through the use of historical demography, historical anthropology and microhistory. The demographic cycle left a powerful imprint on the existence of these people from birth to death. The essential anthropologic evidence was drawn from the parish registers and from the additional paperwork filled in for the three demographic events. This is the research model that I used to give an insight into the bargauan identity.

It came as a surprise to me that these 'quiet' and 'simple' people, living in rural parishes, allowed themselves and their lives to be recorded in registers by the priests, lives filled with very little happiness, plenty of misery and very little hope, considering that there is very little written evidence from the peasants themselves.

A third unique aspect of this research is given by the focus both on the community and individual, but not from using evidence from family reconstitution files, which is a technique used very seldom or not at all in the research up to now. As recorded in the parish registers for births, marriages and deaths, the rough information brings to attention some unusual characters,

different from the peasant majority, for which the priests made sure to highlight their status and jobs in the local communities. The ugly face of death, serial in the parish registers even during pandemics, was portrayed in a different light through the individuals that suffered 'extraordinary' deaths and could not have the traditional end of life ceremonies. The regular deaths are mixed with 'extraordinary deaths' for which the priests could not administer the end of life, holy rituals, for children and adult accidents, killings, suicides, death penalties. The special interest in recording the deaths of members of the local elites (priests and their wives, church singers, teachers, solicitors, mayors, doctors, captains, death inspectors, officers, police men, flag bearers, etc) allows a glimpse in the social structure and the everyday life of these individuals. The fourth new aspect of this research is the use of the data collected from birth, marriage and death transcripts to complement the information about the three demographic events, gathered in conjunctural documents. Upon remarrying, one or both of the partners sometimes asked for exemptions from the mourning period, this information was collected through microsurveys, allowing to establish the age of the partners, the length of the marriage, the length of time from the death of the former partner to the mourning exemption. The records also allowed me to establish for those that left wills, the age when they made the will, the time and the likely cause of the death, the person in charge of the funerals.

My attempt to create a true image of the evolution of the rural bargauan community over a hundred and twenty years, between 1801 and 1920, portraying the births, marriages and deaths, like serial events in the lives of individuals and communities, resulted in this research, organised in nine chapters, each having as focus a different parish, interpreted using the same tools and methods.

To record the evolution of births in each of the nine chapters, I tried to focus on the evolution through decades and months of legitimate and illegitimate births. Similarly, to record the evolution of marriages through decades and months (seasons), for the nine separate chapters, I analysed the data regarding the time the marriages took place, the origins of the exogamous partners, the evolution of the right to marry and remarry and the average age for marrying. To record the dynamics of deaths in the nine chapters I have used this structure: the evolution of death through decades and months (seasonal), the evolution of the natural growth, the evolution through decades based on the age and the sex of the deceaseds.

My thesis is structured in nine chapters.

The first chapter has as focus the orthodox parish Rusu Bargaului, between 1801 - 1920, with some short gaps caused by the lack of evidence. This is the first downstream parish if we look at the order of the bargauan villages from Bistrita to the Tihuta Crossing.

The demographic, religious and socio-economic profile of this parish is analysed through the stripping of non-nominative quantitative of births, marriages and deaths, ending the chapter by comparing the three events. Due to the fact that this is a medium size parish, any larger scale population movement had a greater impact than in a bigger parish. My qualitative analysis looked in depth into the lives of individuals and their families through the records of the great events in their lives, births, marriages, 'extraordinary deaths, but I also focused on the lists with the First World War participants.

The second chapter, based on its geographical location, has as focus the orthodox parish of Josenii Bargaului, a large parish, analysed through the same tools, having the three demographic events at its core. The demographic events had a much more linear evolution. When comparing with other parishes, it is striking that the demographic events happening in a little hamlet called Dornisoara, which was situated 35 km away from the village, in the mountains, where a little wood factory opened up, were also included in this villages' registers, although they were meant to be recorded separately. People living in the Dornisoara hamlet, a mix of ethnicities and religions, displayed some very different behaviours from the morales of the traditional village, more common in towns, although these behaviours had little impact on the main parish, due to it being located further away.

The third chapter has as focus the demographic, religious and socio-economic profiles of the orthodox parish of Mijlocenii Bargaului, between 1801 - 1920, a middle sized parish, which underwent a great population growth in the XIXth century and the beginning of the XXth century. Just like in Josenii Bargaului, it is striking the number of twins born in the community, and based on the death registers, the most common occupation in the village was pottering, highlighted by the number of 'extraordinary' deaths.

In the fourth chapter, I interpreted general data from my home village, Susenii Bargaului, through analysing the parish documents of a small orthodox community from Bargaului Valley. The dynamics of the three main demographic events, as recorded between 1801 - 1920, confirm the fact that small communities are more likely to be negatively impacted by rises and falls of demographic events through the decades, compared to larger communities.

Prundu Bargaului, administrativ, pre-industrial and industrial, school, military, magistrates and attorney, medical, postal and telegraphic centre is analysed in the fifth chapter. Due to the fact that all the records have been burnt by the Hungarian soldiers in 1848, it is only possible to gain an insight in the demographic evolution of births, marriages and deaths during the period 1850 - 1920. Most of the members of the 'local elite' belonged to different religions and the orthodox parish registers offer very little information on them.

The sixth chapter analyses the previous greek-catholic parish, Tiha Bargaului, one of the largest in the valley, between 1812 - 1920. The three main demographic events are analysed qualitatively and quantitatively based on the information collected from the parish registers. The availability of plenty of data in the parish and deanery archives allowed me to analyse the information from the registers regarding 'sorrow dispensations', documents about the dissolution of a couple due to the death of one the partners and also about the creation of new couples when widows or widowers remarried. I was also able to identify in the registers marriage contracts and the information gained from the registers (age, the date of the death, the date of the new marriage) allowed me to gain a full picture of this aspect. Just like in the other parishes from Bargau Valley, I interpreted data regarding the demography of the First World War, based on the number of enrolled soldiers, but also the wills drawn and demographic data from registers. As this is a large parish, the rise and fall in the demographics had a very limited impact.

Another greek-catholic parish is the one in Muresenii Bargaului, analysed in chapter seven, for the period 1811 - 1920. Just like in Tiha Bargaului, the diligence and commitment of the priests in keeping accurate records allowed me, on top of the serial quantitative analysis, a thorough qualitative analysis, based on the information provided by the registers for births, marriages and deaths. I have also identified a small number of marriage contracts and sorrow dispensations. The existence of a chronicle written by the local priest covering the First World War period adds to the demographic data about the war and the war front, as this near the mountain village was located in close proximity to the border and the front line.

The eighth chapter focuses on the orthodox parish, Bistrita Bargaului, a large parish located in a village that also had a much smaller greek-catholic parish, the orthodox christians forming the majority of the community. The demographic events have been analysed quantitatively, while the qualitative analysis portrays a special aspect for the arer, due to the large number of illegitimate children born to 'fallen widows', and also the death patterns were

different here as a result of the opening of a wood factory, where the workers, from different religions and ethnicities, did not follow or obey the local traditional customs. The chronicle written by the local priest Vasile Pavel gives an invaluable insight into the village and the other communities from the valley. I was only able to restore half of the demographic facts about the First World War, as on the list with the soldiers sent in the war there is no information about their religion and the large number of recruits makes it imposibil separating them based on ethnicities.

The ninth chapter focuses on the greek-catholic parish Bistrita Bargaului, a little parish, in charge of managing the small greek-catholic parishes located in the the other orthodox villages on Bargau Valley. As this was a large parish, the rise and fall in the demographics had very little impact on the community. It looks like the majority of local elite from Bargau Valley followed the greek-catholic religion, thus allowing information gathering about the other parishes.

Each of the nine chapters, focusing on the nine parishes, ends with a comparison of the three demographic events. At a first glance, the whole research follows the same template applied to each parish, as this is truly a demographic monography. If you look in more detail, it will be obvious that it is all different. Each of the nine chapters, describing the nine parishes, is different through its location, the size of the parish, the religion of the individuals, the commitment of the priest in managing the parish and keeping accurate records, the additional sources of information, etc.

Each chapter is different because of the additional information given by the priests, the different jobs in the community, the sizes of parishes, the First World War demography, the dispensations, marriage certificates, a register kept by a death inspector, the demographic records kept in the small greek-catholic parishes, wills, 'extraordinary' deaths, the use of family or church cemeteries. I transitioned from the community to the individual using micro-history and social history as tools of getting nearer to historic anthropology, under the umbrella of cultural history.

To start with the beginning: where children wanted? There is no doubt that in the traditional society, people followed the biblical commands of growing and multiplying under the church authority. It is hard to understand how these patterns of births left a mark on the family's emotional life, in how much the parents and the rest of the family invested emotionally

in the children. Through analysing the birth rate in the nine parishes in Bargau Valley I have noticed a general tendency of growth. The size and the location of the parishes had an impact on the demographic behaviours. I have highlighted this aspect in each of the nine chapters. Generally speaking there were periods of time during which the population from some of the small and medium parishes, located higher up on the valley, (Rusu, Mijlocenii, Susenii Bargaului) experienced some stagnation or even a fall in its numbers, in an equilibrium hard to balance, while the large communities mostly found down the valley (Josenii, Prundu, Tiha, Muresenii si Bistrita Bargaului orthodox and greek-catholic with the hamlets) had a positive birth rate evolution, linear, without any obvious stagnations or falls. The second decade of the XXth century is notable for the significant decrease in the number of births, but after 1918 it got to the averages recorded before 1914. I could not detect a cause for the fall in birth rates other than the effects of the pathological aggression and, maybe, the shy beginnings of the demographic transition.

Births took place in every month of the year, and by counting back nine months I could establish the conceiving month. The procreation of children was a christian duty, the whole peasant sexual life revolving around this and women gave birth as much as nature allowed them. The christian calendar with its periods of abstinence, the months dedicated to weddings followed by procreation, the agricultural work calendar with its different level of effort requirement, the availability of food, had an impact on the birth rate, which was not the same every month. In the parishes of Bargau Valley the most births were recorded in the months March, May and October, which meant that those babies were conceived in the months of July, August, January. The least births were recorded in the months December, September, June, with conception months being March, December, October.

The illegitimate births (born out of wedlock or 'spurii') followed closely the evolution of the legitimate births. The parishes from the small and medium communities (Rusu, Mijlocenii, Susenii Bargaului) recorded a 4% illegitimate births rate compared with the whole number of births, due to the strong influence of the priest and the tight community links. The larger parishes (Josenii, Prundu, Tiha, Muresenii, Bistrita Bargaului orthodox and greek-catholic) recorded an illegitimate birth rate of 10%. There is an exception to this in the small greek-catholic parish of Bistrita Bargaului, where because of the illegitimate births from the small parishes without priests (greek-catholics from the orthodox villages) and because of the

wood factory workers (people that came to work in the wood factory from nearer and further areas at the end of the XIXth and XXth century) recorded and illegitimate births rate of 14%, quite similar to the one recorded in the urban areas. The same phenomenon was recorded in Josenii Bargaului, in the Dornisoara hamlet, but because of its location at 35 km away from the main village, this immoral habit did not spread to the rest of the community. The large parishes where there was a greater number of illegitimate births were spread out on a larger area, whereas the parishes from the middle and lower down the Bargau Valley had the dwellings much nearer to each other. During the first and mostly the second decade of the XXth century, during the First World War, the number of illegitimate children was on the rise, but not to a great extent, showing a lowering of the moral standards during the war. I have also discovered through analysing the names on the registers that the illegitimate births were more likely to happen to people isolated from the community, the poor ones or labourers, newly arrived in the community, gipsies. There were women who repeatedly gave birth to illegitimate children, which is a common phenomenon for the previous demographic system, where plenty of births took place. I came across a few exceptions, but those were very little in numbers. The fact that the same woman gave birth to consecutive illegitimate births justifies the high illegimates' birth rates and denies the theories claiming that the morale of the communities had been 'contaminated' as a result of the modernising and women emancipation. Therefore, I advocate for a new, numeral approach, based on the high number of births, common in the old demographic system.

Through the name interpretation of the birth registers I was able to notice some profound social changes. Some of the registers from the military border control period highlight the privileged status of the births taking place in the border guardians' families as opposed to the ones from the poor families. The parish records from the XIXth century make a point by differentiating between the border guardians and non- border guardians. Children born in the local elite families (priests, teachers, solicitors, mayors, officers, captains, doctors, etc) benefited from a thorough research for godparents and midwives, highlighting a turning point in integrating the child in a social and family network. A new trend emerged showing the need to show off social status by crossing the geographical, religious and etnical 'borders'.

The demographic aspect of marriage and the way families were formed is analysed for the nine parishes, over the nine chapters, with some similar and unusual features. The increase

in the number of births led naturally to an increase in the number of marriages. The demographic crisis caused by deaths had a greater influence on the dynamics of marriages over a decade and at the same time on the number of births. Life in the traditional rural community was governed by strict rules put in place by the family, community, church, army, government. By interpreting the trends in marriages over a decade I came to two possible conclusions: most of the marriages in the small and medium parishes (Rusu, Mijlocenii, Susenii Bârgăului) took place in the ninth decade of the XIXth century followed by a regress period. In the large parishes (Josenii, Prundu, Tiha, Mureşenii, Bistrita Bârgăului the orthodox and the greek-catholic one) the most marriages were recorded in the first decade of the XXth century, followed by a slight regress due to the war.

The favourite months for marriage ceremonies have been chosen based on the religious and agricultural calendars, therefore polarising January and February, during the winter, following the great Christmas and Epiphany festivals, when the members of the community could meet, during the break from work on the fields, but also in the autumn months of October and November, once the crops have been harvested and just before the beginning of the Christmas lent. The greek-catholic parishes from Bargau Valley registered very few marriages in January compared to the orthodox ones, different from the trend. There is another reason for choosing the month of January for marrying: men were only allowed to get married in the first January after they were turning the age of 23, based on the military rules that dictated when young men were allowed to marry, which led to an increase in marriages in January. During the summer months, May, June, July, very few marriages were taking place, very often people marrying at this time of the year were wealthy widows or widowers, members of the local elites, foreigners, etc. Most marriages were based on moral behaviour, hard work, loyalty and less on physical attraction and love.

Choosing a partner was very much within the community they lived in, in a very tight relationship with the family system and the ownership of land. If they had to choose an exogamous partner, the ones in the nearer villages had priority over the ones living further away, and the number of marriages with exogamous partners decreases with the distance from the village, the further away from the community, the smaller the number of marriages. The end of the XIXth and the beginning of the XXth centuries bring a greater partner mobility, coming from distances greater than 20 km, from outside the Bargau Valley. The mobility of the marriage

partners is quite difficult to establish as it is a custom to hold and record the ceremony in the bride's home village, and it is tricky to find out if the new family carried on living in the village where the ceremony was recorded. Choosing a marriage partner was not exclusively based on religion, both the orthodox and greek-catholic churches allowing exemptions for mixed marriages. Mixed marriages between orthodox and greek-catholics, for example those between daughters and sons of priests, are a proof that the religious barriers came second, the social status and networking being more important. Just like when christening children, there are quite a few examples of priests from a different religion being best men at weddings.

Most of the partners were getting married for the first time in the nine parishes from the Bargau Valley, and their number fluctuated each decade, depending on the death rates. During the XIXth century there were quite a few re-marriages, due to the deaths caused by pandemics, but at the beginning of the XXth century this number has considerably gone down. Based on the list of soldiers recruited to take part in the First World War, of the deceased and the ones that safely returned from the war, I could understand the impact of the war on the local communities. At the end of the war, up to 1920, most of the partners were marrying for the first time and there were very few second marriages. As a novelty, to get a better insight into the age of those marrying or remarrying, I worked out the age of men, women, youngsters, widows and widowers.

The quantitative image of marriage was complemented qualitative by analysing the names of the newly weds on the marriage registers. The partners' behaviours were interpreted by looking at their social status when marrying and preferences when choosing partners, the age gap between partners even in the cases when the bride was older than the groom, choosing a partner and god parents as a way of advancing in the social ranks. I have also made good use of some additional documents linked to marriages through the use of special mourning exemptions for the greek-catholic communities. I have analysed several behaviours, the demographics of the ones that ruled and of the ones that were ruled in the marriage partnership at family level. My conclusion is that the religious and material aspects had a greater impact in the creation of a new family, and the physical aspect had a very little influence.

Death, the last event in an individual's life, is the one that rounds up my research of the three demographic events. The spread of mortality had a very broken dynamic, from decade to decade, in the small and medium parishes, whereas the evolution is quite linear in the larger

parishes, the number of deaths growing at the same time with the increase in births. This phenomenon was impacted by the epidemic bouts and the First World War.

The mortality was at its highest during the winter months, as the cold season was bringing together all the members of the household and the respiratory diseases were highly contagious. The increased mortality in March and, sometimes, April, was a consequence of the large number of births during this month and infant mortality. There are less deaths recorded during the summer months, except for August, when there were a few epidemic bouts, mainly of cholera.

To gain a better insight of the impact of death on individuals and their local parish community, I analysed the deceaseds based on their sex and age. Regardless of the size of the parish, the mortality based on age groups varied from one decade to the other. The mortality for children up to the age of 14 was 50%. The number of people reaching the age of 60 was growing towards the end of the XIXth century and the beginning of the XXth century. It is noted that in the old demographic system it was quite common for death to change the natural flow of life, of the old dying before the young, of parents before their children, of big brothers passing away before little sisters, so the chronological hierarchy was changed. Based on the quantitative and qualitative data about mortality I found out about 'extraordinary deaths', for which the deceaseds did not receive the holy rituals performed before death. The death of both adults and children in accidents, suicides, killings, death as penalty, dying away from home, the death of members of the local elites, death as a result of a long illness, death at the place of work, death in the war gave me a qualitative insight in the lives of individuals and the community.

By comparing the death register and the register taken by the death inspector I was able to establish the collaboration of the two institutions, dealing with deaths. The cemeteries and their locations, family cemeteries, burying the children in the garden at home highlighted a new modern sensitivity but also a pragmatism regarding the mourning period. The data collected from wills gives me an insight into the reasons for which they were drawn and information about couples that were re-marrying, the status of women, the inherited wealth, the confirmation of wealth resulting from dowries.

My analysis has multiple layers, allowing several perspectives of the rural world. I believe that my research is welcome for the communities in Bargaului Valley, considering the lack of systematic historical records about this area, in which I live and work. My new

perspective of approaching the rural world through unique sources and the monographic aspect of this research bring new horizons in the specialist literature on interpreting the transylvanian demographic phenomenon, promoting a frame of analysing the historical demography focusing on the simple individual as seen by the community, 'the exceptionally normal'.

Bibliografie selectivă

Lucrări speciale

Massimo Livi Baci, *Populația în istoria Europei*, Editura Polirom, Iași, 2003.

Constantin Bărbulescu, *Universul înruderii. Între istorie și antropologie*, Cluj-Napoca, 2000.

C. Bărbulescu, Vlad Popovici, *Modernizarea lumii rurale din România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Contribuții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2005.

Ioan Bolovan, "Considerations sur l'épidémie de choléra de 1848 en Transylvanie", în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, 35, 1990, nr.1, pp. 93-102.

I. Bolovan, "Realități demografice în Regimentul II românesc de graniță (sec. al XIX-lea)", în vol. *David Prodan. Puterea modelului*, coord. Nicolae Bocșan, Nicolae Edroiu, Liviu Maior, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 1995, pp. 143-156.

I. Bolovan, "Considerații istorice și statistice privind căsătoria în Transilvania între 1851-1918", în vol. *Familie și societate în Transilvania*, coord. V. Orga, I. Costea, Cluj-Napoca, 1999.

I. Bolovan, *Transilvania între revoluția de la 1848 și Unirea din 1918. Contribuții demografice*, Ed. Fundația Culturală Română, Centrul de studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2000.

I. Bolovan (coord), *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2002.

I. Bolovan, Adrian Onofreiu, *Revoluția de la 1848 în zona regimentului: contribuții istorice și demografice*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2003.

- I. Bolovan, "Mutații demografice în Transilvania în timpul Primului Război Mondial", în *Studii și Materiale de istorie Modernă*, 2005, București, tom XVIII, pp. 61-70.
- I. Bolovan, "Procese demografice din perspectivă istorică", în *Mănăstireni și Mănăsturi Românești*, Cluj-Napoca, Editura Studia, 2005, pp. 539-550.
- I. Bolovan, A. Onofreiu, "Din nou despre regimul grăniceresc român năsudean", în *Reconstituiri istorice: idei, cuvinte, reprezentări. Omagiu profesorului Iacob Mârza*, Laura Stanciu (coord.), Alba Iulia, 2006.
- I. Bolovan, Corneliu Pădurean (coord.), *Populație și societate. Studii de demografie istorică a Transilvaniei (sec. XVIII-XX)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2003.
- I. Bolovan, S. P. Bolovan, "Problema vârstei la căsătorie la românii din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în *Slujitor al Bisericii și al Neamului*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2002, pp. 477-474;
- I. Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom (coord.) *În căutarea fericirii. Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
- I. Bolovan, *Primul Război Mondial și realitățile demografice din Transilvania. Familie, moralitate și raporturi de gen*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan (coord.), *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între sec XVI-XX*, Centrul de studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995.
- S. P. Bolovan, *Familia în satul românesc din Transilvania. A doua jumătate a secolului XIX-lea și începutul secolului XX*, Centrul de studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1999.
- S. P. Bolovan, "Demografia: metodă de reconstruire a familiei. Considerații istorice și istoriografice privind demografia istorică", în Ionuț Costea, Valentin Orga (coord.), *Familie și societate*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1999.
- S. P. Bolovan, "Căsătoriile mixte în Transilvania la sfârșitul epocii moderne. Considerații demografice", în C. Pădurean, I. Bolovan (coord.), *Căsătorii mixte în Transilvania (secolul al XIX-lea și începutul secolului XX)*, Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad, 2005, pp. 87-109.

- S. P. Bolovan, I. Bolovan, "Considerații demografice asupra localităților Brăișor și Iclod în a doua jumătate a sec. al XIX-lea", în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj-Napoca*, XXX, Cluj-Napoca, 1990-1991, pp. 267-269.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, "Considerații privind vârsta la căsătorie la românii transilvăneni în secolul al XIX-lea", în I. Bolovan (coord.) *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, pp. 111-124.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, "Ilegitimitatea în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea: contribuții demografice", în Traian Rotariu, S. P. Bolovan, I. Bolovan (coord.), *Populația României. Trecut, prezent, viitor*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, pp. 223-232.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, "Registrele parohiale de stare civilă în Transilvania – izvoare de demografie istorică", în *Revista arhivelor*, seria a III-a, vol. I, nr. 1-2, Arhivele Naționale ale României, București, 1992, pp. 47-51.
- S. P. Bolovan, *Familia în satul românesc din Transilvania. A doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX*, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 1999.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, P. Corneliu (coord.), *Transilvania în secolele XIX-XX. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, P. Corneliu (coord.), *Om și societate: studii de istoria populației României (sec. XVII-XXI): Omagiu profesorului Nicolae Bocșan la împlinirea vârstei de 60 ani*, Ed. a 2-a, rev., Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
- S. P. Bolovan, I. Bolovan, "Contribuții privind divorțialitatea în Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX", în: *Studii de demografie istorică (secolele XVII-XXI)*, coord. C. Pădulean, I. Bolovan, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2010.
- Mircea Brie, *Familie și societate în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului XIX - începutul secolului XX)*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2008.
- Mircea Brie, *Căsătoria în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului XIX - începutul secolului XX). Condiționări exterioare și strategii maritale*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2009.

- Mircea Brie, "Parish registers of civil status in Transylvania in the second half of the nineteenth century. Documentary signification", în *Transylvanian Review, ISI Journal*, vol. XX, supplement no. 3, 2011, pp. 187-208.
- Antoinette Fauve-Chamoux, Solvi Sogner, Ioan Bolovan (coord), *A Global History of Historical Demography. Half a Century of Interdisciplinarity*, Peter Lang, Bern, 2016.
- Ion Chelcea, *Literatura monografică a satelor noastre si problemele in legătură cu studiul satului romanesc. Momente principale*, Cluj-Napoca, 1933.
- Florin Ioan Chiș, *Epidemiile și eradicarea lor în Nord-Vestul României (secolele XVIII-XIX)*, Editura Mega, 2011.
- Alin Ciupală, *Femeia în societatea românească a secolului al XIX-lea*, Editura Meridiane, București, 2003.
- Bogdan Crăciun, "Aspecte privind statutul femeii în comunitatea săsească din Saes (sec. al XIX-lea)", în I. Bolovan (coord.) *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, pp. 70-110;
- B. Crăciun, "Imagini ale familiei și ale femeii în calendarele săsești de la începutul secolului al XX-lea", în I. Bolovan (coord.) *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, pp. 172-190;
- Roman Cressin, "Monografia comunei Sanț. Materiale privitoare la statistica demografică si economică a comunei", în *Sociologia românească*, 1, nr. 5, București, 1936, pp. 15-24;
- Daniela Deteșan, "Satul transilvănean în a doua jumătate a secolului al XIX-lea si începutul secolului XX. Studiu de caz: Brăisor (jud. Cluj)", în Ioan Bolovan (coord.), *Transilvania în epocile modernă si contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, p. 37-53.
- D. Deteșan, "Reconstituirea evoluției demografice și a sistemului de înrudire spirituală în satul Filea de Sus (jud. Cluj) între 1848-1932" în *Populație și societate. Studii de demografie istorică a Transilvaniei*, coord: I. Bolovan, C. Pădurean, Presa Universitară Clujeană, 2003, pp. 172-198;
- D. Deteșan, "Problema înrudirii spirituale în Filea de Sus. Problematik der geistigen Verwandtschaft (Patenschaft) în Filea de Sus", în *Minoritarul imaginar. Minoritarul real. Lucrările Simpozionului internațional de antropologia minorităților 7-9 mai 2003*, Arad, 2003, pp. 322-341;

- D. Deteșan, "Căsătoriile mixte în comitatul Cluj între 1848-1918", în S. P. Bolovan, I. Bolovan, C. Păducean (coord.), *Transilvania în secolele XIX-XX. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, pp. 109-122.
- D. Deteșan, "Mortalitatea în comitatul Cluj în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Evoluții demografice locale", în S. P. Bolovan, I. Bolovan, C. Păducean (coord.), *Transilvania în secolele XIX-XX. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, pp. 89-122.
- D. Deteșan, S. Retegan, "Sub focul încrucișat al bisericii și statului: Concubinajul la românii din Transilvania între 1850-1895", în I. Bolovan, D. Covaci, D. Deteșan, M. Eppel, E. C. Holom (coord.), *În căutarea fericirii. Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, pp. 83-98, (Supplement no. 1 of the Romanian Journal of Population Studies, vol. IV, 2010).
- D. Deteșan, *Testamente din districtul Năsăud (1861-1871)*, editori: D. Deteșan, A. Onofreiu, M. Prahase, C. S. Sabău, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2011.
- D. Deteșan, *Căsătorie și moștenire în Transilvania. Documente din a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013.
- D. Deteșan, *În lege și în afara ei. Românii din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea / In law and out of law. The Transylvanian Romanians in the middle of the 19-th century*, Argonaut Publishing & Symphologic Publishing, 2015.
- Luminița Dumănescu, "Satul transilvănean din perspectivă demografică. Studiu de caz, Parohia greco - catolică Mărgău, 1836 – 1890", în *Populație și societate. Studii de demografie istorică a Transilvaniei*, editori I. Bolovan, C. Păducean, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003.
- L. Dumănescu, *Transilvania copiilor. Dimensiunea demografică a copilăriei la românii ardeleni (1857- 1910)*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.
- Jacques Dupaquier, *Pour la démographie historique*, Presses Universitaires de France, Paris, 1984.
- Michel Fleury, Louis Henry, *Des registres paroissiaux a l'histoire de la population. Manuel de dépouillement et d'exploitation de l'état civil ancien, Deuxième édition*, Paris, INED, 1976.

- Mihaela Grancea (coord.), *Reprezentări ale morții în Transilvania secolelor XVI-XX*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- M. Grancea, "Relatările călătorilor străini despre statutul femeii în familia tradițională românească din secolul al XVIII-lea", în *Caiete de antropologie istorică*, nr. 3, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2003.
- M. Grancea, Ana Dumitran (coord.), *Discursuri despre moarte în Transilvania secolelor XVI-XX*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006.
- Pierre Guillaume, Jean Pierre Poussou, *Démographie historique*, Librairie Armand Colin, Paris, 1970.
- Elena Crinela Holom, *Individ, familie, comunitate. Comportament demografic, relații familiale interetnice și interconfesionale în satele din trecutul Albei (1850-1910)*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2009.
- E. C. Holom, "Destine individuale, destine familiale într-un sat din Transilvania (secolele XIX-XX)", în vol. *În căutarea fericirii. Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX, Romanian Journal of Population Studies. Supliment*, I. Bolovan (coord), D. Covaci, D. Deteșan, M. Eppel, C. E. Holom, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, pp. 255-274.
- Ioan Horga, Mircea Brie, "Opțiuni maritale la populația greco-catolică din nord-vestul Transilvaniei între 1860 – 1879", în *Analele Universității din Oradea, Fascicula Istorie*, 2000, pp. 83-113.
- I. Horga, "Considerații pe marginea evoluției demografiei istorice: metodă, surse de documentare, modelare proprie", în Corneliu Crăciun, Antonio Faur (coord.), *Istoria - ca experiență intelectuală*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2001, pp. 432-446.
- I. Horga, M. Brie, *Etnicitatea românilor beiușeni văzută prin prisma procesului marital (sfârșitul secolului XIX – debutul secolului XX)*, *Analele Universității din Oradea, Fascicula Istorie*, 2001 pp. 181- 198.
- I. Horga, *Analiza strategiilor maritale la populația greco-catolică din dieceza de Oradea (1881-1899)*, *Analele Universității din Oradea, Fascicula Istorie*, 2002, pp. 139-179.
- I. Horga, "Câteva repere ale unor tendințe de istorie socială în nord-vestul României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: căsătoriile mixte", în *Noi perspective asupra istoriei sociale în România și Franța*, studii reunite de

- Alexandru-Florin Platon, Cristina Oghină-Pavie și Jacques-Guy Petit, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003, pp. 188-209.
- Andreea Dăncilă Ineoan, ”Memoria războiului și revoluției în Bistrița-Năsăud”, în *Primul război mondial. Perspectivă istorică și demografică*, coord. Ioan Bolovan, Gheorghe Cojocaru, Oana Mihaela Tămaș, ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015.
- Peter, M Kitson, ”A History of the Historical Demography of England and Wales”, în *A Global History of Historical Demography Half a Century of Interdisciplinarity* by A. Fauve-Chamoux (volume editor) I. Bolovan (volume editor) S. Sogner (volume editor), Petre Lang Edited Collection XIV.
- John, E. Knogel, *Demographic behaviour in the past. A study of fourteen German village populations in the eighteenth and nineteenth centuries*, Cambridge, 1988, First paperback edition 2002.
- André LaRose, ”L'enregistrement des événements démographiques par les églises: une question internationale”, în vol. *Populație și societate. Izvoare de demografie istorică*, vol. III, Ștefan Pascu (coord.), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.
- Sorin Mitu, ”Imagini populare ale feminității în surse ardelene de la începutul secolului al XIX-lea”, în Ionuț Costea, Valentin Orga (coord.), *Familie și societate. Studii de istorie a Transilvaniei*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1999, pp. 31-34.
- S. Mitu, *Imagini europene și mentalități românești din Transilvania la începutul epocii moderne*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
- S. Mitu, *Identități moderne în Transilvania*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2016.
- Liviu Moldovan, ”Registrele confesionale de stare civilă din Transilvania”, în *Revista arhivelor*, 1, nr. 1, București, 1958, pp. 159-185.
- L. Moldovan, ”Registrele confesionale de stare civilă din Transilvania (1607-1942)”, în *Din istoria statisticii românești*, Editura Direcției Centrale de Statistică, București, 1969, pp. 273-296.
- L. Moldovan, ”Registrele parohiale de stare civilă. Izvoare de date demografice”, în *Populație și societate*, vol. II, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1972, pp. 45-50.
- L. Moldovan, ”Înregistrarea de către biserici a botezaților, cununaților și înmormântărilor în Țările Române în sec. XVIII-XIX”, în *Populație și societate. Izvoare de demografie istorică*, vol. III, pp. 138-142.

- Adriana Florica Muntean, "Divorțul la românii ortodocși din protopopiatul Turzii (sfârșitul sec. XIX)", în S. Mitu, F. Gogâltan, *Studii de istorie a Transilvaniei. Specific regional și deschidere europeană*, Asociația Istoricilor din Transilvania și Banat, Cluj-Napoca, 1994, pp. 176-178.
- A. F. Muntean, "Considerații privind problema familiei și a structurii ei de-a lungul secolului al XIX-lea în satele Gilău și Aluniș (jud Cluj)", în S. Bolovan, I. Bolovan (coord.) *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între secolele XVI-XX*, Centrul de Studii Transilvane Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995.
- A. F. Muntean, "Motivații ale căsătoriei în mediul rural transilvănean din a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în *Revista Bistriței*, nr. XII-XIII, 1999.
- A. F. Muntean, "Familia și ciclul vieții familiale în zona rurală a comitatului Sătmăr: a doua jumătate a sec. XIX", în *Studii istorice româno-ungare*, editat de L. Nastasă, Iași, 1999, pp. 139-151.
- A. F. Muntean, "Condiția femeii măritate în societatea tradițională transilvăneană din a doua jumătate a sec. al XIX-lea", în *Prezențe feminine. Studii despre femei în România*, editori Ghizela Cosma, Eniko Magyari-Vincze, Ovidiu Pecican, Editura Fundației Desire, Cluj-Napoca, 2002, pp. 157-167.
- Florica V. Mureșan, "Familia și condiția femeii în districtul românesc al Bistriței la mijlocul sec. al XVIII-lea", în *Prezențe feminine. Studii despre femei în România*, editori Ghizela Cosma, Eniko Magyari-Vincze, Ovidiu Pecican, Editura Fundației Desire, Cluj-Napoca, 2002, pp. 139-158.
- Florin Valeriu Mureșan, *Satul Românesc din nord-estul Transilvaniei la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005.
- Mircea Mureșianu, *Districtul Grăniceresc Năsăudean (1762-1851. Studiu de geografie istorică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2000.
- Ecaterina Necruți, I. Prelipceanu, "Date cu privire la evoluția demografică a unui sat bucovinean în sec. XIX și al XX-lea", în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean Suceava*, 6-7, 1979-1980, pp. 247-266.
- E. Negruți, *Satul moldovenesc în prima jumătate a sec. al XIX-lea. Contribuții demografice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1984.

- E. Negruți, *Migrații sezoniere la lucru în România (1859-1918)*, Editura Academiei Române, București, 1991.
- Toader Nicoară, "Epidemii și mentalități în societatea românească în zorile modernității (1700-1830)", în S. Mitu, F. Gogâltan (coord.), *Studii de istorie a Transilvaniei. Specific regional și deschidere europeană*, Asociația Istoricilor din Transilvania și Banat, Cluj-Napoca, 1994, pp. 152-163.
- T. Nicoară, *Mentalități colective și imaginar social. Istoria și noile paradigme ale cunoașterii*, Presa Universitară Clujeană/Mesagerul, Cluj-Napoca, 1996.
- T. Nicoară, *Transilvania la începuturile timpurilor moderne (1680-1800). Societate rurală și mentalități colective*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1997;
- T. Nicoară, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începuturile timpurilor moderne (1600-1830)*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2003;
- Ștefan Pascu, "Insemnătatea demografiei și a statisticii istorice pentru studiul istoriei", în Dan Pavelescu (coord.), *Cercetările multidisciplinare și interdisciplinare. Originea, dezvoltarea și perspectivele lor*, Editura Academiei R.S.R., București, 1972, pp. 133-142.
- Ș. Pascu, "Cercetările de demografie istorică din România în ultimii 15 ani", în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, XX*, Cluj-Napoca, 1977, pp. 127-162.
- Ș. Pascu, "Demografia istorică", în *Populație și societate. Izvoare de demografie istorică*, vol. I, apărut sub redacția lui Ș. Pascu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1972.
- Ș. Pascu, "L'actualité de la démographie historique", în *Populație și societate. Izvoare de demografie istorică*, vol. III, apărut sub redacția lui Ș. Pascu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980.
- Corneliu Pădurean, "Cauze ale mortalității populației din județul Arad în a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în *Studia Universitatis „Vasile Goldiș” Arad*, 11, Vasile Goldis University Press, Arad, 2001, pp. 141-146.
- C. Pădurean, "Unele aspecte privind evoluția nașterilor nelegitime în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în județul Arad", în *Studia Universitatis „Vasile Goldiș” Arad*, 11, Vasile Goldis University Press, Arad, 2001, pp. 147-156.

- C. Pădurean, "Evoluția nupțialității în secolul al XIX-lea în comitatul și orașul Arad", în *Studia Universitatis „Vasile Goldiș” Arad*, 11, Vasile Goldis University Press, Arad, 2001, pp. 156-164.
- C. Pădurean, "Unele concluzii privind evoluția nupțialității la românii ortodocși din orașul Arad în secolul al XIX-lea", în *Teologia. Revista Facultății de Teologie Ortodoxă*, 7, nr. 1, Arad, 2003, pp. 87-97.
- C. Pădurean, "Căsătoriile mixte confesional în unele localități din județul Arad în secolul al XIX-lea", în C. Pădurean, I. Bolovan (coord.), *Căsătoriile mixte...*, pp. 171-194.
- C. Pădurean (coord.), *Confesiune și căsătorie în spațiul românesc. Secolele XVII-XXI. Studii de demografie istorică*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2006.
- C. Pădurean, "Decesele, între statistică și evenimentul familial în Aradul primei jumătăți a secolului al XX-lea", în M. Grancea, A. Dumitran (coord.), *Discursuri despre moarte în Transilvania secolelor XVI-XX*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006, pp. 404-416.
- Simion Retegan, "Realități demografice ale satului românesc din nordul Transilvaniei la mijlocul sec. al XIX-lea (Solnocul Interior)", în *Civilizație medievală și modernă românească. Studii istorice*, îngrijit de N. Edroiu, A. Răduțiu, P. Teodor, Cluj-Napoca, 1985, pp. 166-173.
- S. Retegan, "Un flagel de tip medieval: epidemia de holeră din Transilvania din 1866", în S. P. Bolovan, I. Bolovan (coord.), *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între XVI – XX*, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995, pp. 200-206.
- Marius Rotar, "L'attitude devant la mort en Transylvanie à la fin du XIXe et au début du XXe siècle", în *Transylvanian Review*, vol. XII, 4, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2003, pp. 74-82.
- M. Rotar, "La limită sau moartea care iese din schemă: sinuciderea în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX", în *Caiete de antropologie istorică*, 3, nr. 1-2/5-6, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2004, pp. 57-83.
- M. Rotar, *Moartea în Transilvania în secolul al XIX-lea*, vol. I, *Zece ani de concubinaj cu moartea. Dimensiuni istorice și perspective contemporane asupra morții*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2006.

- Dana-Maria Rus, *Căsătorie și recăsătorie în satele Regimentului II graniță în perioada epocii moderne. Repere antropologice și analize ale comportamentului matrimonial la populația militarizată din regiunea năsăudului*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2011.
- Traian Rotariu, Sorina Paula Bolovan; Ioan Bolovan (coord.), *Populația României. Trecut, prezent, viitor*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006.
- Claudia-Septimia Sabău, "Protocolul căsătoriilor din comunitatea Năsăud în a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în *Arhiva Someșană*, III-IV, 2005, pp. 211-245.
- C-S. Sabău, "Protocolul despre buna învoire la căsătorie din comunitatea Tiha Bîrgăului (1895-1897)", în *Arhiva Someșană*, VIII, 2009, pp. 131-152.
- C-S. Sabău, "*Și ne-au făcut din grănițeri, țărani*". *Mentalități colective în satele năsăudene foste grănicerești în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015.
- Mihai Săsăujan, "Căsătoriile mixte în lumina legislației bisericești ortodoxe, catolice și protestante în monarhia austriacă, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în C. Pădulean, I. Bolovan (coord.), *Căsătoriile mixte în Transilvania. Secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005, pp. 19-34.
- Valeria Sorostineanu, "Considerații asupra căsătoriei și divorțului în lumea ortodoxă a Transilvaniei (1899-1916)", în Corneliu Pădulean, (coord.), *Confesiune și căsătorie în spațiul românesc. Secolele XVII-XXI. Studii de demografie istorică*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2006, pp. 159-178.
- Barbu Ștefănescu, *Tehnică agricolă și ritm de muncă în gospodăria țărănească din Crișana (sec. al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea)*, vol. I, Fundația Culturală „Cele Trei Crișuri”, Oradea, 1995.
- B. Ștefănescu, *Sociabilitate rurală, violență și ritual*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004.
- B. Ștefănescu, *Lumea rurală din vestul României între medieval și modern*, ediția a II-a, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2006.
- Iulius Liviu Ușeriu, "Comportament demografic în parohia greco-catolică Tiha Bîrgăului (1833-1900)", în *Anuarul Școlii Doctorale "Relații internaționale și studii de securitate"* nr. I/2016, Editura Presa Universitară Clujeană, 2019, pp. 266-304.

- I. L. Ușeriu, "Ipostaze demografice ale nupțialității în parohia greco-catolică Tiha Bîrgăului (1833-1890). Dispensele bisericești pentru timpul de jale", în *Caiete de Antropologie Istorică*, an XV, nr.1(30) ianuarie-iunie 2017, Editura Accent, 2017, pp. 218-235.
- I. L. Ușeriu, "Comportament matrimonial în comunitatea ortodoxă din Susenii Bîrgăului între 1901-1930", în *Caiete de Antropologie Istorică*, an XVI, nr.1(32) ianuarie-iunie 2018, Editura Accent, 2018, pp. 273-284.
- I. L. Ușeriu, "Situația demografică a unei comunități de pe Valea Bîrgăului în primele decenii ale secolului XX.(Josenii Bîrgăului 1901-1920)" în *Caiete de Antropologie Istorică*, an XVIII, nr.2 (34) ianuarie-iunie 2019, Editura Accent, 2019, pp. 222-238.
- I. L. Ușeriu, "Natalitate și mortalitate în comunitatea ortodoxă din Susenii Bîrgăului (1901-1930)", în *Caiete de Antropologie Istorică*, an XIX, nr.2 (32) iulie-decembrie 2020.

Lucrări generale

- Mirela Andrei, *La granița imperiului: Vicariatul Greco-Catolic al Rodnei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.
- Constantin Andrițoiu, *Istoria Țării Bârgăului - în date -*, Editura Mesagerul, Bistrița, 2006.
- Philippe Ariès, *Omul în fața morții*, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1996.
- Violeta Barbu, *De bono coniugali. O istorie a familiei din Țara Românească în secolul al XVIII-lea*, București, Editura Meridiane, 2003.
- Jean-Pierre Bardet, Jaques Dupâquier, (sous la direction de) *Histoire des populations de l'Europe Tome 1: I) Des origines aux prmices de la révolution démographique*, Librairie Arthème Fayard, 1997, pp.1-660; *Histoire des populations de l'Europe Tome 2: II) La révolution démographique 1750 -1914*, Librairie Arthème Fayard, 1998, pp.1-647; *Histoire des populations de l'Europe Tome 3: III) Les temps incertains 1914-1998*, Librairie Arthème Fayard, 1999, pp.1-792.
- Eugenia Bârlea, *Perspectiva lumii rurale asupra Primului Război Mondial*, Editura Argonaut, 2004.
- Jean Berenger, *Istoria Imperiului Habsburgilor 1273-1918*, Editura Teora, București, 2000.
- Mathias Bernath, *Habsburgii și începuturile formării națiunii române*, Editura Dacia, Cluj, 1994.

- Ioan Bîca, Adrian Onofreiu, "Evoluția teritorial administrativă a județului Bistrița-Năsăud", în *Revista Bistriței*, nr. XX, 2006.
- I Bîca, Ioan Șteff, *Colibița dimensiuni turistice*, Editura Nova Didactica, Bistrița, 2010.
- Nicolae Bocșan, Veleriu Leu, *Revoluția de la 1848 din Transilvania în memorialistică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
- I. Bolovan, S. Bolovan, "Granița militară austriacă și românii din Transilvania în sec. XVIII-XIX", în vol. *Pe urmele trecutului. Profesorului Nicolae Edroiu la 70 de ani*, coord. Ioan Aurel Pop, Susana Andea, Academia Română - Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009.
- I. Bolovan, *Primul Război Mondial și realitățile demografice din Transilvania: familie, moralitate, rapoerturi de gen*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015.
- Pierre Chaunu, *Civilizația europeii clasice*, vol. I și II, Editura Meridiane, București, 1989.
- Pompei Cocean, Oana Maria Ilovan, *Trăsăturile spațiului mental năsăudean*, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Geographia*, Cluj-Napoca, XL, 2005.
- P. Cocean, Cristian Nicolae Boțan, O-R. Ilovan, *Județul Bistrița-Năsăud*, Editura Academiei Române, București, 2011.
- Georges Duby (coord.), *Amor și sexualitate în Occident*, Editura Artemis, București, 1994.
- Ute Frevert, Heinz-Gerhard Haupt (coord.), *Omul secolului al XIX-lea*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Teodor Ghițan, "Contribuțiuni la istoricul Văii Bărgăului", în *Arhiva Someșană*, Năsăud, 1939, nr. 35, pp. 426-435.
- Carol Göllner, *Regimentele grănicerești din Transilvania 1764-1851*, Editura Militară, 1973.
- Jack Goody, *Familia europeană: o încercare de antropologie istorică*, Iași, Polirom, 2003.
- Colin Heywood, *O istorie a copilăriei: Copiii din occident din Evul Mediu până în epoca modernă*, Editura Trei, București, 2017.
- Petru Iluț, *Sociopsihologia și antropologia familiei*, Ed. Polirom, Iași, 2005.
- Ioan Lumperdean, "La long duree" în mentalitatea și limbajul granicerilor năsudeni. Repere economico-sociale și politico-naționale", în *Revista Bistriței*, VIII, 1994.
- Ecaterina Lung, *Istoria culturală: origini evoluție tendințe*, ed. a 2-a rev și adăog., București, Editura Universității din București, 2021.

- Liviu Maior, *Românii în armata habsburgică. soldați și ofițeri uitați*, Editura Enciclopedică, București, 2004.
- L. Maior, *Habsburgii și românii. De la loialitate dinastică la identitate nașională*, Editura Enciclopedică, 2006.
- Alexandru Mamina, "L'histoire culturelle et l'histoire sociale", în *Noi perspective asupra istoriei sociale în România și Franța. Nouvelle perspectives de l'histoire sociale en France et Roumanie*, texte reunite de Alexandru Florin Platon; Cristina Oghină Pavie, Jaquies-Guy Petit, Iași, Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza", 2003, pp. 209-2015
- Sorin Mitu, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, Editura Humanitas, 1997.
- S. Mitu, *Transilvania mea: istorii, mentalități, identități*, Editura Polirom, Iași, 2013.
- Monarhia Habsburgică: (1848-1918)*, vol I-IV, coord. și îngrijire ed. rom. de Rudolf Gräf, Cluj-Napoca: Editura Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, Iași: Polirom, 2020-2022.
- Florin Valeriu Mureșan, *Satul Românesc din nord-estul Transilvaniei la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005.
- Simona Nicoară, *Mentalități colective. Imaginar social. Istoria în durata lungă*, Cluj-Napoca, Editura Accent, 2009.
- S. Nicoară, *O istorie a secularizării (sec.XIX-XX) Avatarurile creștinismului și triumfalismul mesianismelor noilor ere*, Cluj-Napoca, Editura Accent, 2006, vol 2.
- Mihai Teodor Nicoară, (coord.)*Ștefan Pascu*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2015.
- M. T. Nicoară, *Dicționarul universitarilor clujeni*, (1919-1947), I, Cluj-Napoca: Editura Accent, 2016.
- M. T. Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013)*, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2013.
- Toader Nicoară, *Mentalități colective și imaginar social. Istoria și noile paradigme ale cunoașterii*, Presa Universitară Clujeană/Mesagerul, Cluj-Napoca, 1996.
- T. Nicoară, *Transilvania la începuturile timpurilor moderne (1680-1800). Societate rurală și mentalități colective*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1997.
- T. Nicoară, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începuturile timpurilor moderne (1600-1830)*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2003;

- T. Nicoară, *Clio în orizontul mileniului trei. Explorări de istoriografie contemporană*, Editura Accent, 2009.
- T. Nicoară, *9 teme de antropologie istorică. Istoria și antropologia, Corpul, Alimentația, Violența, Disciplinarea, Religiozitatea, Reprezentarea, Imaginarul, Moartea*, ed. a II-a, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2016.
- Adrian Onofreiu, "Granița năsăudeană sau perenitatea unei mentalități. Perspectivă istoriografică", în *Anuarul Asociației profesorilor de istorie din România - filiala Bistrița-Năsăud*, 1, 2006, pp. 219-225.
- A. Onofreiu, *Districtul Năsăud (1861-1876)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2010.
- Ștefan Pascu (coord), *Populație și societate. Studii de demografie istorică*, vol I, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1972 (356 p.).
- Ș. Pascu, *Populație și societate. Studii de demografie istorică*, vol II, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977 (483 p.).
- Ș. Pascu, *Populație și societate. Studii de demografie istorică*, vol III, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980, (203 p.).
- Ș. Pascu, *Populație și societate. Studii de demografie istorică*, vol IV, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980 (221 p.).
- Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, *Istoria Transilvaniei*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2013.
- Ioan Pop, *Istoria regimentului II românesc de graniță de la Năsăud (1762-1851)*, Editura Ardealul, 1999.
- Simion Retegan, *Satele năsăudene la mijlocul secolului XIX*, Accent, 2002.
- Luis Roman, "Istoriografia și cercetarea istorică", în *Revista Istorică*, nr. 3-4, 1992.
- L. Roman, *Demografia istorică în opera lui Sabin Manuilă*, în S. P. Bolovan, I. Bolovan (coord.), *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între XVI – XX*, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995.
- L. Roman, Radu Ștefănescu Vergatti, *Studii de demografie istorică românească*, Editura Enciclopedică, București, 2002.
- Werner Rösener, *Țăranii în istoria Europei*, Polirom, Iași, 2003.
- Traian Rotariu coord., *Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice*, Polirom, Iași, 2003.

- Valeriu Șotropa, *Districtul grăniceresc năsăudean și locul său în lupta pentru progres social și libertate națională a românilor din Transilvania*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975.
- Virgil Șotropa, "Militarizarea Văii Bîrgăului", în *Arhiva Someșană*, 10 (1929).
- V. Șotropa, "Înființarea graniței militare năsăudene 1762", în *Arhiva Someșană*, Năsăud, nr. 25/193 octombrie 1938-martie 1939, pp. 364-365.
- Ștefan Ștefănescu, *Demografia, dimensiune a istoriei*, Timișoara, Editura Facla, 1974.
- Vladimir Trebici, *Demografia*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
- V. Trebici, *Mică enciclopedie de demografie*, București, 1975.
- V. Trebici, Ion Ghinoiu, *Demografie și etnografie*, București, 1986.
- Lazăr Ureche, *Fondurile grănicerești năsăudene (1851-1918)*, Editura. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
- Constanța Vintilă-Ghițulescu, *În șalvari și cu ișlic: biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea*, Editura Humanitas, București, 2004.
- C. Vintilă-Ghițulescu, *Focul amorului, despre dragoste și sexualitate în societatea românească 1750-1830*, Editura Humanitas, București, 2006.
- Nicolae Vrăsmaș, *Prundu Bîrgăului, o vatră străveche*, vol I, Editura Karuna, Bistrița, 2007.
- Erich Zollner, *Istoria Austriei: de la începuturi până în prezent*, ed. a VIII-a, vol. I-II, Editura Enciclopedică, București, 1997.

V. Surse electronice

- Mircea Brie, *Registrele parohiale de stare civilă din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX lea. Semnificația documentară*, în Dan Octavian Cepraga, Sorin Șipoș (coord.), *Interpretazioni del documento storico. Valore documentario e dimensioni letterarie*, Padova/Oradea, 2010, p. 164-193.
- https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2222885, accesat în 10.07.2022;
- Patrice Bourdelais, *Pour un renouvellement de la démographie historique*, în *Annales de démographie historique*, 1996, pp. 9-11,
- https://www.persee.fr/doc/adh_00662062_1996_num_1996_1_1905?q=paroisse++d%C3%A9mographie+historique+, accesat în 8 iulie 2022;

- Maurice Garden, *Mariages parisiens á la fin du XIXe siècle: une micro-analyse quantitative*, în *Annales de démographie historique*, 1998, pp.111-133,
https://www.persee.fr/doc/adh_0066-2062_1998_num_1998_1_2158, accesat în 7 iulie 2022.
- Historical Population Database of Transylvania .We build the first historical database of Transylvania's population. <http://hpdt.ro:4080/tlooks> accesat în 19.07.2022.
- Valentin Istrate, *Colecția registrelor de stare civilă. Registre parohaile*, în *Angvustia*, 3, 1998, pp. 371-374; vezi în acest sens și Colecția registre parohiale de stare civilă (1682-1967), Arhivele Naționale Bistrița-Năsăud, <http://cautare-cj.arhivelenationale.ro/cautare-cj/detail.aspx?ID=70871>, accesa în 2 iulie 2022.
- Toader Nicoară, *Istorie locală și surse orale*, 2005, pp. 1-2,
http://www.hiphi.ubbcluj.ro/studii/Public/File/cursuri/suporturi_conversie/Istorie_local_a.pdf, accesat în 05.07.2022.
- Phillippe Poirrier, "L 'histoire culturelle", în Claude Gauvard și Jean Francois Sirinelli (coord.), *Dictionnaire de l'historien*, Paris, PUF, 2015, pp. 332-335, accesat 12.05.2022
https://www.academia.edu/27810535/POIRRIER_Philippe_dir_L_histoire_culturelle_un_tournant_mondial_dans_l_historiographie_Dijon_Ed_universitaires_de_Dijon_2008.